

ШКІЛЬНА БІБЛІОТЕКА...

Саме в ній дитина вперше знайомиться із самостійно прочитаною книгою, вчиться вибирати для себе одну найкращу з величезної кількості, які її оточують. Саме сюди поспішає і молодий, і досвідчений учитель, щоб знайти в книгах мудрість великих педагогів.

Український мислитель і практик педагогіки В. О. Сухомлинський сказав: «Школа стає справжнім осередком культури тоді, коли в ній панують чотири культури: культ Батьківщини; культ людини; культ книжки; культ рідного слова».

Де б не працювала і де б не проживала людина, завжди з нею її рідне село те, де народилася, де росла, ходила в школу, мужніла, де її коріння.

Матвіївський НВК, шкільна бібліотека. Саме сюди, два роки тому, я прийшла працювати шкільним бібліотекарем, із 25-річним стажем. Сюди, у свою рідну школу, до своїх учителів у бібліотеку, де я прочитала першу книжку, яку видала мені Надія Миколаївна Братасюк, яка залишила слід на все життя у моєму серці, у рідній школі...

Я не зроблю відкриття, якщо скажу, що в шкільній бібліотеці працювати важче, ніж у сільській, але дуже цікаво.

Свою діяльність шкільна бібліотека організовує спільно з педагогічним колективом відповідно до планів роботи і регламентуючої документації, що затверджується директором закладу.

Краєзнавча робота займає вагоме місце в роботі нашої бібліотеки – це діяльність із зібрання документів краєзнавчого змісту, розкриття даних матеріалів, що пов'язані з певною місцевістю, ведення краєзнавчої картотеки, організація зустрічей із місцевими письменниками, видатними людьми краю.

Я постійно урізноманітнюю та шукаю нові цікаві форми і методи роботи з читачами для популяції літератури про рідний край. Для того, щоб наявні краєзнавчі матеріали стали надбанням усього колективу, перш за все проводжу регулярне бібліографічне інформування вчителів школи, складаю бібліографічні списки літератури, підбираю літературу на заздалегідь визначені теми.

Пошук краєзнавчої інформації та формування краєзнавчого фонду здійснюю за такими напрямками:

- історичний;
- народознавчий;
- географічний;
- екологічний;
- літературне краєзнавство;
- видатні люди рідного краю.

Основа основ пропаганди знань про рідний край – це краєзнавчий фонд бібліотеки. Особливістю його є те, що саме повнота, а не величина є головною його якісною характеристикою. У бібліотеці проводиться постійна робота по поповненню бібліотеки книгами краєзнавчого характеру. Краєзнавчий фонд нашої бібліотеки за останні два роки поповнився новими книгами завдяки благодійній акції. «Подаруй книгу шкільній бібліотеці». Книги нам подарували наші земляки-поети із Тернополя І. Дем'янова(член Національної спілки письменників України, поетеса, прозаїк, редактор), Л. Білик (член Національної спілки письменників України), Є. Безкоровайний (поет, голова Тернопільської національної спілки письменників України). Дуже багато книг подарували в бібліотеку наша односельчанка М. Лавренюк (лауреат премії Михайла Дубова 2012 року) та С.Синюк (член Національної спілки письменників України та Національної спілки краєзнавців).

При створенні банку краєзнавчої інформації я керуюсь такими принципами:

- матеріали повинні бути цікавими та доступними;
- мати зв'язок із життям і проблемами села, району, області;
- мати зв'язок із програмним матеріалом.

Для того, щоб наявні матеріали можна оперативно відшукати та використати, я створила краєзнавчу картотеку статей. Крім того, краєзнавчий апарат нашої бібліотеки складається з фонду довідкових та бібліографічних посібників краєзнавчого змісту.

Великою популярністю в нашій бібліотеці користується бібліографічний покажчик «Літературна Шумщина». Ним цікавляться, як вчителі, так і учні.

На основі зібраних матеріалів у бібліотеці оформлено краєзнавчий куток:

”У кожного любов своя і свій найкращий край”, сюди входить інформаційно-ілюстрованна виставка ”Для мене в світі ти одна моя чарівна Україно», книжкова виставка : «Тут все священне, тут все святе, бо зветься просто краєм рідним ».

Традиційно в бібліотеці організовані форми роботи, що тривають вже багато років: краєзнавчі календарі(інформування про краєзнавчі дати і події та пропозиція літератури відповідної тематики: «Імена в історії Шумщини», «Так починалося: з історії рідного села Матвіївці», «Пам’ятає сива давнина»), різноманітні виставки.

В бібліотеці проводяться персональні виставки, які присвячуються видатним людям села. Нещодавно в нас була організована виставка за творами М. Лавренюк: «Її письменництво - радощі для всіх, а кредо – внутрішня краса», фото-книжкова виставка «Стара фотографія розповідає», де представлені документи з історії села.У читальному залі шкільної бібліотеки до дня Перемоги була оформлена книжкова виставка: «Роки війни-століття пам’яті».

Виставки до знаменних дат знайомлять з документами, присвяченими краю. Інтер’єр виставок прикрашають світлини мальовничих куточків села , цитати-вислови про рідний край діячів минулого і сучасності. Особливо цікавляться цим матеріалом учні, для написання рефератів, вчителі для проведення виховних годин, уроків, адже зміст майже кожного навчального предмету може стати більш цікавим, якщо доповнити його краєзнавчим матеріалом.

Краєзнавство відкриває широкі можливості для самостійної діяльності учнів, для пошуку, дослідження і навіть невеликого відкриття. Це пробуджує у школярів глибокий інтерес до історії та літератури краю, країни, викликає тягу до знань.

Залучення краєзнавчого матеріалу на уроках історії та літератури допомагає вирішенню загальних завдань навчання і виховання учнів, що стоять перед школою на сучасному етапі .

Для того , щоб уроки були більш цікавими, я тісно співпрацюю з вчителями-предметниками, заступником по виховній роботі (додаток1).

По напрямку «Історичне краєзнавство» разом з вчителем історії Гачкевич М.В. беремо участь в районному проекті «Історико-літературне краєзнавство, як один із шляхів національно-патріотичного виховання в школі». Саме Марія Василівна є його активним учасником. Працювати з нею цікаво. Велику увагу приділяємо:

- пошуковій роботі з дослідження історії краю, села, імен визначних людей, збирання легенд, переказів, спогадів старожилів;
- пошук старовинних фотографій, книг, вишиванок, речей побуту;
- популяризації літератури, залучення читачів до участі в масових заходах, систематичного читання краєзнавчої книги.

У нашій школі працює краєзнавчий музей, який був створений за ініціативи вчителя історії Гачкевич М. В. Його відвідують учні, вчителі, вихованці дошкільного навчального закладу, де знайомляться з експонатами, фотографіями ...

Саме тут, у краєзнавчому шкільному музеї проводимо краєзнавчі екскурсії «Тобі історія розкаже, як край наш жив», уроки краєзнавства «Шануй чуже, своє люби і дорожи усім».

Збираючи краєзнавчий матеріал з історії села, учитель історії, бібліотекар і учні керуються вимогою про те, щоб ці відомості були доступні учням і використовувалися вчителями під час проведення уроків та виховних годин.

Завдяки цим матеріалам була написана творча робота «Роль родини Ледуховських в історії села Матвіївці» ученицею Совик Яною під керівництвом вчителя історії Гачкевич М.В. (додаток 2)

На початку ХХІ сторіччя спостерігається загострення екологічної ситуації на планеті. Саме свідоме засвоєння й оволодіння екологічною культурою розпочинається ще з дитинства, тут у школі, тому ми, бібліотекарі, разом із вчителями повинні навчити дитину любити і поважати природу.

Бібліотека НВК проводить роботу з формування екологічної культури дитини, гармонії відносин із природою. Співпрацюю із вчителями біології, географії, молодших класів.

Наша Шумська земля багата чудовою природою. В бібліотеці оформлена викладка літератури ”До природи - не неси шкоди” , проводився бібліографічний огляд літератури «Екологія рідного краю», бесіди « Берегти книгу – це берегти природу», «Цікаво про природу». Тісно співпрацюю з вчителями початкових класів, яким допомагала у проведенні екологічно театралізованого свята : «Голос рідної природи розуміти серцем вчись». (додаток 3)

Цікавим був конкурс малюнків учнів 3-7 класів «Наш рідний край, пишаємось красотами твоєї природи»

В Матвіївському НВК працює туристсько-краєзнавчий гурток «Юні туристи». Головне завдання його діяльності – вивчення природи рідного краю.

Гуртківці разом з вчителями географії, біології та бібліотекарем створили екологічну стежину. Її назва «Село моє, для мене ти – єдине». На стежині багато красивих куточків, які допоможуть юним природолюбам учитися, спілкуватися з довкіллям, уміти поводити себе в природі.

Екологічна стежина довжиною 3 км, має 10 зупинок. (додаток 4)

Тісний зв’язок підтримую з вчителями літератури. У читальному залі нашої бібліотеки постійно діє книжкова виставка «Наші славні земляки» , яка являє собою неоднорідне надбання творів письменників-земляків. Постійно розповідаю читачам про ці твори, поповнюю її новими матеріалами. Нещодавно у нашому закладі я провела краєзнавчий урок : « Рідне село та наші земляки – письменники».(додаток 5)

До Шевченківських свят у нашій школі проводиться багато заходів. Кожного року оформляються книжкові виставки : «Всесвіт Тараса Шевченка».

В цьому році проведено вікторину «Шевченко і Тернопільщина», конкурс на кращий прочитаний твір Т.Г. Шевченка. У конкурсі брали участь учні 8 – 11 класів. До 165-річчя з часу перебування Т.Г Шевченка у нашому краї я провела усний журнал «Шевченкові сліди у нашому краї». (додаток 6)

В Матвіївському НВК цікаво пройшли літературні урочини до Дня рідної мови «Життєпис краю в історії села». На цьому заході також була презентація книги М. Лавренюк «Декамерон одного села». (додаток 7)

Отже, саме літературне краєзнавство пов'язане з вивченням та залученням користувачів бібліотеки до ознайомлення з творчістю авторів, які писали про село, район чи творили в ньому.

Висновок

Краєзнавство в школі є одним із джерел виховання гідних громадян України, формування справжніх будівників свого майбутнього. Воно допомагає дітям усвідомити нерозривний зв'язок, єдність історії та сьогодення країни ; визнати своїм найпершим обов'язком - чесно стати гідним послідовником кращих традицій рідного краю.

Я думаю, що краєзнавча діяльність шкільної бібліотеки – це один із провідних напрямів бібліотечної роботи. Адже, краєзнавчий матеріал володіє багатофункціональністю, поєднуючи у собі навчальні, виховні та розвивальні функції. Саме краєзнавство є безцінною скарбницею збереження історичного досвіду багатьох поколінь, всього того найкращого, що витримало випробування часом у сфері матеріальної та духовної культури України.

У бібліотеці нашого НВК зосереджується книжковий фонд, яким користуються всі. Краєзнавчий матеріал використовують вчителі для проведення виховних годин, уроків, учні - для написання рефератів і вивчення історії рідного краю. Ряди книжкових полиць - для допитливого пошуку, насолоди прекрасним, здобуття знань, розваги і так до нескінченності...

Кипіння круч, озер ласкава синь.

І сонце, що крізь крони в душу ллється.

Відважні й мудрі люди, Це – Волинь,

Що в чулім серці піснею озветься.

Сергій Синюк.